

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35114
Nom	Estructura dels mercats turístics
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1317 - Grau de Turisme	Facultat d'Economia	2	Segon quadrimestre
1926 - Doble Grado en Turismo y ADE	Facultat d'Economia	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1317 - Grau de Turisme	15 - Economia i Política Turística I	Obligatòria
1926 - Doble Grado en Turismo y ADE	3 - Assignatures de segon curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SOLER GUILLEN, ANGEL	110 - Economia Aplicada

RESUM

Aquesta és una assignatura obligatòria de segon curs que està adscrita al Departament d'Economia Aplicada i forma part de la matèria "Economia i Política Turística I" del Grau en Turisme. L'objectiu últim de la mateixa consisteix a introduir als estudiants en l'estudi de la estructura dels mercats turístics actuals des d'una perspectiva econòmica, alhora que se'ls facilita l'adquisició de les competències necessàries per poder ampliar i mantenir actualitzats aquests coneixements, habilitats i valors, tant a través de les matèries posteriors més directament relacionades amb aquesta com una vegada hagen obtingut la titulació. Per tractar-se d'aspectes relacionats amb l'entorn dels negocis turístics, aquestes competències són d'utilitat per als qui aspirin a exercir la seua tasca professional en el sector turístic, tant si participen en la gestió d'aquests negocis com si ho fan en les tasques de gestió al capdavant d'entitats públiques relacionades amb el sector.

En el disseny d'aquesta guia s'ha tingut especialment en compte el fet que els estudiants només hauran cursat amb anterioritat una assignatura d'economia general ("Introducció a l'economia", 1 any). Per tenir un contingut d'economia aplicada, aquesta assignatura aporta ja en les classes de teoria no només explicacions generals sinó també exemples concrets i breus informes sobre unes o altres realitats concretes existents en relació amb la estructura dels mercats turístics nacionals i internacionals, la demanda de serveis turístics, l'oferta turística i els seus principals branques, els mercats de treball i l'ocupació turístic, la producció, els costos i la competitivitat en la indústria turística, entre d'altres aspectes relacionats. Les especificitats del model turístic espanyol i valencià també seran abordades.

Per aconseguir aquests objectius serà necessari prestar atenció prèviament a tots aquells conceptes, classificacions i fonts d'informació necessaris per al bon seguiment del curs, amb especial referència, i de manera introductòria clar, a la informació de tipus estructural i sectorial aportada a la comptabilitat nacional, ja que la informació més conjuntural serà objecte d'estudi i tractament específic en una matèria obligatòria posterior ("Anàlisi de la conjuntura turística "- 3 any).

De la mateixa manera, és necessari ressaltar que aquests objectius formatius representen un primer pas que els alumnes podran complementar i ampliar en aquelles assignatures posteriors més directament relacionades amb aquests temes. I en particular en la de "Sectors turístics: transport, allotjament i restauració "(Optativa, 4 any) i la de "Turisme d'esdeveniments, negocis i congressos "(Optativa, 4 any), entre d'altres.

Encara que les actuacions públiques dels diversos governs influeixen sobre l'estructura, característiques i evolució d'aquests mercats, branques i destinacions, l'estudi d'aquestes intervencions excedeix el camp temàtic de l'assignatura, havent quedat dit camp assignat a altres posteriors com la de "Política Turística I" (Obligatòria, 3 any) i la de "Política Turística II" (Optativa, 4 any). I el mateix cal dir en relació amb altres aspectes de gran importància com les repercussions mediambientals de l'activitat turística, els seus impactes socioculturals, etc., camps temàtics aquests que serà abordats en "Turisme i desenvolupament sostenible" (Optativa, 3 any), entre altres.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Sense requisits addicionals per tractar-se d'una assignatura obligatòria de segon curs. No obstant això, l'aprenentatge programat de les competències generals i específiques abans assenyalades aconseguirà amb més facilitat si l'estudiant ha fet un bon aprofitament de les altres assignatures cursades amb anterioritat, especialment aquelles amb major contingut estrictament econòmic com la de "Introducció a l'economia", entre altres.

COMPETÈNCIES

1317 - Grau de Turisme

- Analitzar la dimensió econòmica del turisme.
- Comprendre el caràcter dinàmic i evolutiu del turisme i de la nova societat de l'oci.
- Reconèixer els agents turístics principals.
- Avaluar els potencials turístics i l'anàlisi prospectiva de la seua explotació.
- Comprendre el marc legal que regula les activitats turístiques.
- Identificar i gestionar espais i destinacions turístics.
- Gestionar el territori turístic d'acord amb els principis de sostenibilitat.
- Comprendre un pla públic i les oportunitats que en deriven per al sector privat.
- Comprendre el funcionament de les destinacions, de les estructures turístiques i dels seus sectors empresarials en l'àmbit mundial.
- Conèixer els objectius, l'estratègia i els instruments públics de la planificació.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els esforços desplegats a fi a aquesta millora de competències abans assenyalades s'ha de permetre que els alumnes obtinguin uns resultats concrets en termes de coneixements, habilitats analítiques i valors en relació amb els continguts de l'assignatura. D'entre aquests resultats que el Pla de estudis aprovat atribueix a la matèria global "Economia i política turística I" indicats sota, la present assignatura contribueix de manera especial al subconjunt representat pels números 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9 i 10.

Llista completa de resultats per a la matèria "Economia i política turística I":

- 1 Analitza la dimensió econòmica del turisme.
- 2 Coneixement dels principals mercats, sectors i agents del turisme actual.
- 3 Analitza la dimensió social i política del turisme.
- 4 Coneixement de les principals polítiques turístiques contemporànies.
- 5 Avalua el potencial turístic d'un territori.
- 6 Elabora estratègies de política turística.
- 7 Coneixement de les característiques sectorials i de mercat en el turisme de l'entorn immediat: Comunitat Valenciana.
- 8 Actitud a favor del desenvolupament sostenible o desenvolupament humà mediambientalment sostenible.
- 9 Habilitats relacionals, de comunicació i negociació.
- 10 Actitud a favor de la diversitat cultural i la protecció del patrimoni natural, cultural i artístic dels territoris.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. ELS MERCATS TURÍSTICS: CONCEPTES, CLASSIFICACIONS I FONTS D'INFORMACIÓ.

- 1.1 Conceptes i definicions bàsiques sobre l'estructura i transaccions dels mercats turístics.
- 1.2 La informació quantitativa estructural enfront de la conjuntural: mètodes i problemes de mesurament.
- 1.3 Introducció a la informació estructural aportada a la comptabilitat nacional.
- 01/04 Tipologia de mercats turístics i graus de competència.
- 1.5 El paper de les organitzacions turístiques internacionals.

2. LA IMPORTÀNCIA ECONÒMICA DELS MERCATS I TRANSACCIONS TURÍSTIQUES.

- 2.1 La expansió del turisme mundial i la seva contribució al PIB.
- 2.2 Efectes econòmics directes del turisme i efectes multiplicadors.
- 2.3 La importància de la despesa en turisme internacional i la balança de pagaments.
- 02/04 Alguns impactes negatius de l'expansió dels mercats turístics.
- 2.5. Estructura i composició del PIB turístic a Espanya i la Comunitat Valenciana.

3. MERCATS DE TREBALL I GENERACIÓ D'OCUPACIÓ TURÍSTIC.

- 3.1 Els factors de producció en el sector turístic i la seva intensitat relativa.
- 03/02 Estacionalitat, contractació temporal i salaris.
- 3.3 La importància de la formació i la qualificació.
- 03/04 Mercats turístics, agències privades de col.locació i empreses de treball temporal.
- 3.5 El ocupació turística a Espanya i la Comunitat Valenciana: estructura, característiques i interdependències.

4. ESTRUCTURA I COMPOSICIÓ DE LA DEMANDA TURÍSTICA

- 4.1. Consum turístic i exportacions turístiques: el paper dels preus i les rendes en la demanda de serveis turístics.
- 4.2 La demanda turística i el paper de la formació bruta de capital turístic.
- 4.3 Altres factors econòmics i no econòmics influents sobre la demanda total dels serveis turístics oferts en una destinació.
- 4.4 Les complexitats derivades de la compra de paquets turístics i l'enfocament de Lancaster: diferenciació, fidelització i serveis complementaris.
- 4.5 La demanda de serveis turístics a Espanya i la Comunitat Valenciana: estructura, composició i interdependències

5. LA PRODUCCIÓ I OFERTA DELS PRINCIPALS SERVEIS TURÍSTICS

- 5.1 Característiques comunes dels principals serveis turístics.
- 5.2 Objectius perseguits i estructura de costos en les principals empreses productores de serveis turístics.
- 5.3 Els mètodes i tècniques de producció de serveis turístics.
- 5.4 La funció d'oferta dels productors turístics en mercats competitiu i el seu significat.
- 5.5 Singularitats, estructura i interrelacions entre les diferents ofertes de serveis turístics a Espanya i la Comunitat Valenciana.

**6. EQUILIBRI I DESEQUILIBRI EN ELS MERCATS TURÍSTICS:
DISTRIBUCIÓ, PREUS I COMPETITIVITAT**

- 6.1 El significat dels equilibris i desequilibris en els mercats turístics realment existents.
- 6.2 El paper dels intermediaris turístics: estructura i relacions entre majoristes i minoristes en la venda de serveis turístics.
- 6.3 La diferenciació de serveis i la discriminació de preus.
- 6.4 Altres factors de competitivitat turística i indicadors internacionals disponibles.
- 6.5 El caràcter dinàmic i la reestructuració permanent dels mercats, sectors i destinacions turístiques.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Elaboració de treballs en grup	14,00	0
Estudi i treball autònom	6,00	0
Lectures de material complementari	12,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	32,00	0
Preparació de classes de teoria	6,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'enfocament general de les classes teòriques descansa en les explicacions introductòries del professor a l'aula però requereix ja de la participació activa de l'alumne, sent recomanable una primera lectura del material bàsic recomanat. Això resulta de gran ajuda per tal que les explicacions docents d'aquesta part puguin convertir-se ja en un instrument de suport orientat cap a la millora de les competències indicades i l'aprenentatge raonat en relació amb els diferents temes abordats, així com en una ajuda per aclarir possibles dubtes.

Però la matèria consta també de sessions pràctiques en les quals l'estudiant haurà de resoldre problemes simulats, interpretar la informació qualitativa o quantitativa general disponible o analitzar casos pràctics reals concrets en relació amb l'estructura d'algun mercat turístic específic, la seva principal característica, organització, etc. El desenvolupament de les sessions pràctiques s'articularà al voltant dels materials que cada professor indique, que seran distribuïts als alumnes amb antelació i que, preferiblement, requeriran feines diferenciades en cada subgrup

pràctic, en funció de les qüestions específiques a resoldre plantejades en cada cas. En general, aquests materials consistiran en problemes i qüestions pràctiques elaborades pels professors, breus informes, retalls de premsa, quadres i gràfics, vídeos, pàgines web amb recursos, etc.

La mecànica de treball d'aquestes sessions pràctiques consistirà, en general, en una seqüència de treball en tres fases. En primer lloc serà necessari un esforç individual i en equip per resoldre les qüestions plantejades en relació amb aquests materials, sent recomanable que els alumnes realitzin un esforç de posada en comú en el si de cada subgrup prèviament format per tal de aprofitar al màxim els avantatges del treball cooperatiu i fer ja un primer esforç de presentació i raonament oral. Esforç que hauran de completar-se amb càrrec a les hores de treball no presencial.

En segon lloc, cada pràctica comportarà, en general, un debat oral general a l'aula per tal de posar en comú els resultats de l'esforç realitzat i que el professor pugui així reorientar i completar, si s'escau, aquests esforços, així com prendre nota dels que ja demostrin aprofitament de cara a la nota de l'avaluació contínua, si s'escau.

Finalment, cada cert nombre de pràctiques (o a la fi de totes elles) caldrà dedicar una sessió per a la realització de un control de les activitats practiques anteriors. L'objectiu d'aquesta tercera fase consisteix a comprovar les millores competencials finalment adquirides per cadascú en aquestes classes pràctiques i els resultats obtinguts podran formar part de la nota final.

AVALUACIÓ

Tal com s'indica en el Pla d'estudis aprovat, l'avaluació de l'aprenentatge en el cas de les dues assignatures que conformen la matèria "Economia i política turístic I" podran consistir en:

Proves orals i / o escrites, consistents en un o diversos exàmens que constaran de qüestions teòriques i / o teòric-pràctiques i / o de problemes.

- L'avaluació de les activitats pràctiques a partir de l'elaboració de treballs / memòries i / o exposicions orals.
- L'avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular a les classes i activitats presencials, participació i grau d'implicació del / la estudiant en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Sota aquestes directrius, l'avaluació d'aquesta matèria contemplarà el doble caràcter teòric i pràctic de les classes programades. Aquesta avaluació consistirà en una prova escrita final de síntesi, més una puntuació obtinguda pel mètode d'avaluació contínua. No es "guardarà" cap puntuació obtinguda en una convocatòria per a la següent.

La prova escrita final consistirà en el desenvolupament per escrit d'un exercici tipus test eliminatori i opcionalment, per a aquells que superin el mateix, podrà plantejar-se el desenvolupament d'una pregunta de desenvolupament. Els habilitats analítiques i coneixements a avaluar mitjançant aquesta prova seran aquells relacionades amb les competències treballades en les sessions de teoria. Aquesta part permetrà obtenir una puntuació de 0 a 5 punts en la nota final.

La nota de l'avaluació contínua permetrà aportar entre 0 i 5 punts addicionals a la nota final i estarà principalment basada en l'avaluació de les competències assolides individualment per cada alumne en les activitats individuals i / o en equip programades en classes pràctiques. La mateixa inclourà la puntuació obtinguda en els treballs de pràctiques i presentacions i intervencions orals realitzades, més la puntuació obtinguda, si s'escau, en els treballs finals programats que requeriran de presentació i defensa oral, més la puntuació obtinguda en els dos controls de activitats pràctiques previstos, si s'escau.

Els controls pràctics consistiran, en general, en preguntes tipus test o preguntes curtes que facin referència als materials pràctics, informes, retalls de premsa, quadres, gràfiques, etc. utilitzats en les classes pràctiques o altres similars dels que es podran extractar parts concretes per a ser incloses en l'enunciat d'aquests controls. Els qui no obtinguin la nota mínima requerida en aquesta part, o desitgin millorar-la, podran optar a un examen pràctic final del mateix tipus que els controls. El professor podrà decidir quines activitats són no recuperables indicant-ho a l'inici del curs.

La prova escrita final haurà d'aprovar-se per a poder fer una mitjana de amb la qualificació obtinguda de l'avaluació contínua. Dels 5 punts que es poden aconseguir través de l'avaluació contínua, 3,5 punts procediran dels controls pràctics, mentre que els 1,5 punts restants es correspondran amb la qualificació obtinguda del lliurament de treballs al professor i de l'exposició a l'aula.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Los libros indicados debajo constituyen textos globales útiles para apoyar las explicaciones y debates que se realizarán en el aula de cara a consolidar las capacidades y conocimientos que la materia pretende aportar. El profesor detallará en clase qué capítulos de cada uno de ellos son los más adecuados como bibliografía básica para cada unidad concreta, pues en dichos libros se abordan también asuntos que no están incluidos en la presente guía. Es recomendable utilizar, en todo caso, las últimas ediciones disponibles.

PULIDO, J.I. et al., Estructura económica de los mercados turísticos. Síntesis, Madrid.

TORRES BERNIER, E. et al., Estructura de mercados turísticos. UOC, Barcelona.

SAEZ, A. et al., Estructura económica del turismo. Síntesis, Madrid.

IRANZO, J. E. et al., La estructura económica de los mercados turísticos. IEE, Madrid.

TRIBE, J., Economía del ocio y del turismo. Síntesis, Madrid.

BULL, A., La economía del sector turístico. Alianza, Madrid.

Complementàries

- A lo largo del curso se aportarán algunos otros materiales complementarios útiles para un estudio en mayor profundidad de algunos de los temas tratados, o de más reciente publicación, o que contengan análisis diferenciados, etc. Por otra parte, las sesiones prácticas requerirán de textos, breves informes, videos, cuadros, gráficas y otros materiales específicos que en cada caso se pondrán a disposición de los alumnos.

Además de algún artículo sencillo de revista especializada en temas turísticos, cabe citar como ejemplos de esos otros textos complementarios los que a continuación se indican.

RIVAS, J., Estructura y economía del mercado turístico. Septem, Madrid.

RIVAS, J., Problemas de estructura y economía del mercado turístico. Septem, Madrid.

VOGELER, C. , Mercados turísticos: estructura, operaciones y procesos de producción. CERA, Madrid.

... Ver otras referencias en ampliaciones guia docente de aulas virtuales.

<www.iet.tourspain.es> <www.ine.es> <www.exceltur.org> <www.unwto.org>

<www.world-tourism.org> .ñ..